

Baiba Grase, Mg. iur.
Latvija

ADVOKĀTA LOMA MEDIĀCIJAS PROCESĀ

ROLE OF LAWYER IN MEDIATION PROCESS

Summary

This report examines the role of attorney in mediation and analyses the possible involvement of an attorney in each stage of mediation, evaluating both the limits of providing legal assistance and the manner in which the attorney participates in mediation. The attorney may have a critical influence in resolution of the conflict involving his or her client. Special attention is paid to the difference between mediation and legal proceedings, and the importance of the attorney acquiring additional knowledge, skills, experience, and behavior patterns to support the client in the process of mediation.

Atslēgvārdi: advokāts, mediācija, alternatīva strīdu risināšana (ADR), ārpusietas strīdu risināšana

Keywords: attorney, mediation, alternative dispute resolution (ADR), extrajudicial dispute resolution

Raksta mērķis ir analizēt dažādās advokāta lomas mediācijas procesā un tām nepieciešamās zināšanas un prasmes.

Advokāta profesija ir viena no senākajām – šis institūts sastopams jau Senajā Grieķijā un Romā. Sākotnēji advokāti bija tiesību aizstāvji un palīgi tiesā. Tikai vēlāk tie kļuva arī par personas pārstāvjiem. Tādējādi advokāts izsenis ir saistīts ar tiesām, sniedzot padomus personām strīda atrisināšanā un pārstāvēt personas tiesas procesā.¹

Modernajā pasaulē arvien biežāk par visefektīvāko konflikta risināšanas veidu tiek uzskatīts dialogs ar mērķi rast kompromisu un nonākt pie konsensa, nevis uzvarēt konfliktā un pierādīt savu taisnību. Viena no tiesvedībai alternatīvām strīdu risināšanas metodēm ir mediācija – process, kurā konfliktā iesaistītās puses ar mediatora palīdzību sarunu un sadarbības procesā meklē risinājumus un cenšas rast savstarpēji pieņemamu vienošanos strīdu jautājumos.

Mediācija nav patstāvīga zinātne, tās pieeja ir starpdisciplināra. Mediācija ir process, kas vērsts nevis uz patiesības noskaidrošanu, bet uz nākotni, uz domstarpību atrisināšanu pēc būtības, uz problēmu risinājumu un sadarbību nākotnē, ņemot vērā pušu patiesās intereses un vajadzības. Savukārt strīda risināšanai tiesā ir daudz abstraktāks mērķis – noskaidrot objektīvo patiesību, fokusējoties uz pagātnē notikušo.²

¹ Litvins G. Advokātu process: neatbildētie jautājumi. Jurista Vārds, 2015. gada 7. aprīlis, Nr. 14 (866).

² Feehily R. The role of the lawyer in the commercial mediation process: a critical analysis of the legal and regulatory issues. Pieejams: https://www.academia.edu/36534721/The_Role_of_the_Lawyer_in_the_Mediation_Process_A_Critical_Analysis_of_the_Legal_and_Regulatory_Issues [aplūkots 2019. gada 9. maijā].

Arvien vairāk advokātu apgūst mediatora prasmes un piedāvā mediācijas pakalpojumu. Latvijā nav vienotas mediatoru uzskaites, tādēļ nav iespējams pateikt, cik zvērinātu advokātu ir arī mediatori. Sertificētu mediatoru skaitā no 52 sertificētiem mediatoriem 14 ir zvērināti advokāti (2019. gada 1. jūlija dati). Tomēr autore vēlas uzsvērt, ka advokāta loma mediācijā nav ierobežota ar kļūšanu par mediatoru un advokāta kā mediatora darbība ir jau cita raksta tēma.

Latvijas Republikas Advokatūras likumā noteikts, ka advokāts ir neatkarīgs un profesionāls jurists, kas sniedz juridisko palīdzību, aizstāvot un pārstāvot tiesā un pirmstiesas izmeklēšanā personu likumīgās intereses, sniedzot juridiskas konsultācijas, gatavojot juridiskus dokumentus un veicot citas juridiskas darbības.³ Šis likumā ietvertais formulējums aptver plašu advokāta darbības lauku, to skaitā arī juridiskās palīdzības sniegšanu klientam mediācijas procesā.

1. Advokāta lomas mediācijas procesā

Atšķirīga ir advokāta iesaiste katrā mediācijas procesā. Advokāta loma var saistīties tikai ar klienta informēšanu, konsultēšanu pirms mediācijas vai visā mediācijas procesa laikā vai pat sniegties līdz advokāta klātienes dalībai mediācijas procesā un klienta interešu pilnīgai pārstāvībai⁴. Turpmāk rakstā aplūkotas advokāta iespējamās lomas visā mediācijas procesa laikā.

1.1. Advokāts – mediācijas ieteicējs

Koncepcijā “Mediācijas ieviešana civiltiesisku strīdu risināšanā” teikts: “Sabiedrībā pakāpeniski rodas vēlme pēc pašregulācijas, tai skaitā nepieciešamības pašiem pieņemt sev saistošus lēmumus, uzņemties atbildību par strīda atrisinājumu. Līdz ar to prognozējams, ka sabiedrībā pieprasījums pēc alternatīva strīdu risināšanas procesa palielināsies, taču, lai strīda puses vienošanos pēc savas iniciatīvas mēģinātu panākt mediācijas ceļā, būtiska ir mediācijas atpazīstamības un uzticēšanās tai veicināšana.”⁵

Tieši advokāts var būt tā persona, kas klientam iesaka strīda risināšanu mediācijas procesā, turklāt gan situācijā, kad konflikts jau radies, gan darījumu slēgšanas procesā, iesakot klientam iekļaut līgumā mediācijas klauzulu. Mediācijas likuma 8. panta pirmā daļa nosaka, ka puses var mutiski vai rakstveidā vienoties par mediācijas izmantošanu, lai risinātu domstarpības, kas jau radušās vai varētu rasties nākotnē. Minēto vienošanos kā mediācijas klauzulu var ietvert jebkurā rakstveida līgumā.⁶

³ Latvijas Republikas Advokatūras likums: LV Likums. Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1993. 19. augusts, Nr. 28.

⁴ Guidelines For Lawyers In Mediations. Law Council of Australia. Pieejams: file:///C:/Users/user/Downloads/1108-Policy-Guideline-Guidelines-for-Lawyers-in-Mediations%20(3).pdf [aplūkots 2019. gada 9. maijā].

⁵ Koncepcija “Mediācijas ieviešana civiltiesisku strīdu risināšanā”, Ministru kabineta 2009. gada 18. februāra rīkojums Nr. 121.

⁶ Mediācijas likums: LV Likums. Latvijas Vēstnesis, 2015. 4. jūnijs, Nr. 108 (5168).

Sniedzot juridisko palīdzību, advokātam jāvērtē, kāds strīda risināšanas veids klienta lietai būtu visatbilstošākais. Minētais izriet arī no Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģijas apstiprinātā Advokātu ētikas kodeksa 3.7. punkta, kas nosaka, ka advokātam, ja tas ir klienta interesēs, jācenšas panākt lietas atrisinājumu ārpusstiesas kārtībā pirms lietas iztiesāšanas uzsākšanas.⁷

Lai veicinātu mediācijas izmantošanu, būtiska nozīme ir advokātu izpratnei par tās piedāvātajām iespējām, bet izpratni veido zināšanas, kādas alternatīvas tiesvedībai iespējams izmantot, kādi katrā no tām var būt ieguvumi, kādi ierobežojumi. Šādas zināšanas ļauj kritiski izvērtēt, kāda pieeja vislabāk atbilstu situācijai, ar kādu saskāries klients, kā arī izvēlēties vislabāko iespējamo procesu. Pat situācijā, kad klients izvēlēties tiesāšanos, viņš būs informēts un tas būs viņa apzināts lēmums.⁸

1.2. Advokāts – konsultants par mediācijas procesu

Pēc lēmuma par strīda risināšanu mediācijas procesā pieņemšanas advokāts vispirms var konsultēt klientu mediatora izvēlē, ņemot vērā mediatora pieredzi, kvalifikāciju, izglītību un speciālās zināšanas, kas var būt noderīgas konkrētā strīda risināšanā. Pats galvenais kritērijs, izvēloties vienu mediatoru no daudziem, ir tas, cik labi tas spēs saprasties ar pusēm, to skaitā arī ar klientu. Vai klients vairāk uzticēsies mediatoram, kurš agrāk bijis valdes loceklis kapitālsabiedrībā vai arī pieredzes bagāts tiesvedības speciālists?⁹ Kāds ir klienta temperaments, kādas ir autoritātes? Piemēram, autore praksē bijusi situācija, kad mediācija nav izdevusies, jo, pēc klienta domām, tā atgādina psihoterapiju un mediators runājis klusinātā balsī, kas klientā izraisījusi milzu pretestību. Šādi blakus aspekti tikai sākotnēji var šķīst otršķirīgi, jo mediatora izvēlei ir liela nozīme tajā, vai mediācijas process izdosies, vai puses uzticēsies procesam. Jāatzīst gan, ka reizēm advokāti ieteikumus var dot priekšroku mediatoriem advokātiem, jo var uzskatīt, ka mediatori ar tiesvedības pieredzi labāk sapratīs viņu teikto.¹⁰

Advokātam klients mediācijas procesam ir jāsaģatavo. Būtu ieteicams, lai klientam jau pirms procesa uzsākšanas būtu paskaidroti svarīgākie mediācijas procesa principi, klienta tiesības tajā, kā arī sniegta konsultācija par līgumu ar mediatoru. Pirms mediācijas advokāts kopā ar klientu izvērtē lietu, analizē riskus un iespējamus ieguvumus, izrunā iespējamo stratēģiju un to, kādos jautājumos klients ir gatavs atkāpties no savām pozīcijām un kādas ir klienta patiesās intereses. Mediācija ir process, kurā palīdz sasniegt vienošanos, tāpēc gatavošanās mediācijai daudzējādā ziņā neatšķiras no nopietnu pārrunu plānošanas. Vislielākā atšķirība starp izlīguma sarunu procesu un

⁷ Latvijas Zvērinātu advokātu ētikas kodekss. Pieņemts Latvijas Zvērinātu advokātu kopsapulcē 1993. gada 21. maijā; ar grozījumiem, kas izdarīti ar kopsapulces 30.04.2010. lēmumu; izteikts jaunā redakcijā, kas apstiprināta ar 2019. gada 12. aprīļa kopsapulces lēmumu.

⁸ Shako F. K. Teaching Old Dogs New Tricks: Can Lawyers Be Effective At Mediation? Pieejams: <https://www.ajol.info/index.php/jolte/article/viewFile/113165/102888> [aplūkots 2019. gada 9. maijā].

⁹ Golann D. Mediation Advocacy. The role of Lawyers in Mediation. Pieejams: <https://www.conflictdynamics.co.za/Files/129/Mediation-Advocacy--the-role-of-lawyers-in-mediation-.pdf> [aplūkots 2019. gada 9. maijā].

¹⁰ Clark B. Lawyers and mediation. London: Springer, 2012, p. 121.

mediāciju ir mediatora esamībā. Mediatora klātbūtne nozīmē, ka process dažkārt atgādina divu pušu sarunas, kuras atbalsta mediators, dažkārt – trīspusējas sarunas starp dalībniekiem un mediatoru.¹¹ Gatavojoties mediācijas procesam, ir jānoskaidro, kas ir patiesie tā dalībnieki. Praksē ir situācijas, kad patiesie konfliktā iesaistītie ir otrajā plānā, neredzami. Piemēram, strīdā par bērna dzīvesvietu tieši vecvecāki var būt patiesā konfliktā iesaistītā puse. Ja tiesvedības procesā šādā lietā puses būs abi vecāki, mediācijas procesā uz sarunu aicināmi arī vecvecāki, jo tikai šādā gadījumā mediācija būs efektīva.

1.3. Advokāts – mediācijas procesa dalībnieks, klienta atbalsta persona

Mediācijas procesa laikā advokāts var klientu gan konsultēt mediācijas sesiju starplaikos, gan sniegt atbalstu, klātienē piedaloties mediācijā. Priekšnoteikums advokātu klātbūtnei mediācijas procesā ir pušu vienošanās par mediācijas dalībniekiem¹². Pirms mediācijas advokāts ar savu klientu vienojas, kādos brīžos advokāts izteiksies, kāda būs ievadrūna, sagatavojas tai. Piemēram, klients var vēlēties pats ievadrūnā izklāstīt situāciju, jo viņam svarīgi ir izskaidrot pretējai pusei to, kā jūtas. Citā situācijā klients var vēlēties, lai advokāts runā par visiem jautājumiem, jo jūtas apdraudēts, uzskata, ka emocionāli traumējoša būs konfrontācija ar pretējo pusi vai tās advokātu.¹³ Advokātam jāpaskaidro klientam, ka galvenais mērķis ir nodrošināt klientam pēc iespējas labāku lietas risinājumu, bet mediācijas sarunu taktika var atšķirties.¹⁴

Minot atsevišķus negatīvus aspektus, kas saistīti ar advokātu piedalīšanos mediācijā, jānorāda, ka šādos gadījumos puses mediatoram var piešķirt mazāku lomu, vairāk ieklausīties advokātos. Advokāti mēdz uzņemties kontroli pār procesu, vilkt robežas, strikti pieturēties pie juridiskajiem argumentiem, noteikt nesamērīgi augstas prasības, noliegt emocijas vai pieņemt lēmumus klientu vietā. Mediācijā advokāta loma ir atbalstīt klientu, būt klāt, bet ievērot arī zināmus nosacījumus, proti, atbalsta personas neiejaucas procesa gaitā, netraucē procesa laikā, izprot procesu. Mediators var dot iespēju izteikt savu viedokli, ja tas nepieciešams, vienoties par pārtraukumu, piemēram, juridiskas konsultācijas sniegšanai klientam. Tā kā mediācijas process bieži vien ir emocionāls, advokātam ir jābūt gatavam arī dažādām emociju izpausmēm, jo emociju pazīšana un pieņemšana var būt ļoti nozīmīga konflikta risināšanā. Ja advokāts ar savu rīcību vai attieksmi kavēs pušu emociju izlādi, tas var būtiski ietekmēt un kavēt mediācijas procesu. Taču sagatavota un apzināta atbalsta persona var sniegt neatsveramu palīdzību mediatora darbā.¹⁵ Advokāta uzvedība gan var kļūt aktīvāka, ja

¹¹ Golann D. Mediation Advocacy. The role of Lawyers in Mediation. Pieejams: <https://www.conflict-dynamics.co.za/Files/129/Mediation-Advocacy--the-role-of-lawyers-in-mediation-.pdf>

¹² Mediācijas likums: LV Likums. Latvijas Vēstnesis, 2015. 4. jūnijs, Nr. 108 (5168) [aplūkots 2019. gada 9. maijā].

¹³ Sternlight J. R. Lawyers' Representation of Clients in Mediation: Using Economics and Psychology to Structure Advocacy in a Nonadversarial Setting. Pieejams: https://kb.osu.edu/bitstream/handle/1811/79967/OSJDR_V14N2_269.pdf?sequence=1 [aplūkots 2019. gada 9. maijā].

¹⁴ Golann D. Mediation Advocacy . The role of Lawyers in Mediation. Pieejams: <https://www.conflict-dynamics.co.za/Files/129/Mediation-Advocacy--the-role-of-lawyers-in-mediation-.pdf> [aplūkots 2019. gada 9. maijā].

¹⁵ Gereiša Z., KIRSTUKA L., KļAVE E. Mediācija. Jēdzieni. Testi. Lomu spēles. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2018, 99. lpp.

nepieciešams nodrošināt, ka klients netiek maldināts, vai kādā veidā piespiests noslēgt vienošanos, kas klientam nodara kaitējumu.¹⁶ Mediācijas procesā svarīgi klausīties, uzzināt un atkāpties no iepriekš novilkām robežām un nosacījumiem, lai palīdzētu klientam rast vislabāko iespējamo risinājumu, kas ne vienmēr būs vienošanās. Mediācijas sesiju starplaikos ir jāpaskaidro klientam notikušais, jāpalīdz sagatavoties nākamajai sesijai; atsevišķo jeb *caucus* mediācijas sesiju laikā advokāts var mediatoram izskaidrot, kādas ir klienta vajadzības, kādos jautājumos ir iespējama vienošanās. Šādas atsevišķās sesijas var būt ļoti noderīgas, jo ļauj advokātam izteikt mediatoram savu viedokli par strīda perspektīvām un mediatoram dod labāku iespēju izprast problēmu.¹⁷

1.4. Advokāts – vienošanās projekta sagatavotājs

Mediācijai noslēdzoties, nozīmīga advokāta loma ir vienošanās, ja tāda ir panākta, projekta sagatavošanā un saskaņošanā. Īpaši svarīgi tas ir gadījumā, ja mediatoram nav juridiskās izglītības un pieredzes līgumu sagatavošanā. Mediācijas rezultāts nav šauri ierobežots kā tiesvedības procesā, kad jautājums tiek izlemts tikai celtās prasības robežās. Puses var vienoties jautājumos ārpus sākotnējā strīda robežām, radoši. Advokāta uzdevums ir izskaidrot klientam, kādas saistības klients ar vienošanos uzņemas, varbūtējos riskus, izpildes iespējamību un klienta rīcību, gadījumā, ja noslēgtā vienošanās netiek pildīta. Advokātam šajā vienošanās saskaņošanas fāzē jāizvairās no mediācijā izlemtu jautājumu grozīšanas, ievirzot mediācijas procesu juridisku formulējumu strupeclā.

1.5. Advokāts – pārstāvis mediācijas procesā

Advokāts mediācijā var būt arī puses pārstāvis. Šādā gadījumā ļoti svarīgs ir sagatavošanās process, advokāta un klienta savstarpējā uzticēšanās, svarīgi ir noteikt pilnvarojuma apjomu, lēmumu pieņemšanas robežas. Pārstāvot klientu mediācijā, advokātam ir nepieciešama radoša domāšana, darbību saskaņošana ar klientu, uz problēmas risināšanu vērsta darbība.¹⁸ Gadījumos, kad advokāts mediācijā piedalās kā klienta pārstāvis, pastāv dažādi riski. Piemēram, klients var būt noklusējis savas patiesās intereses, dažādus emocionālus jautājumus. Mediācijas process ir pakārtots tam, lai strīda puses izprastu savas patiesās vajadzības un intereses, lai sasniegtu rezultātu, kurā apmierinātas ir abas puses. Advokāts, visticamāk, argumentēs savu viedokli, pamatojoties tikai uz juridiskiem apsvērumiem, un paliks neatklāti jautājumi, kas, pusēm runājot tieši vienai ar otru, varētu mainīt mediācijas procesa rezultātu. Pārstāvot klientu, advokāts var maldīgi pieņemt, ka viņa ieskatā labākais risinājums lietā atbilst klienta patiesajām interesēm.

¹⁶ Sternlight J. R. Lawyers' Representation of Clients in Mediation: Using Economics and Psychology to Structure Advocacy in a Nonadversarial Setting. Pieejams: https://kb.osu.edu/bitstream/handle/1811/79967/OSJDR_V14N2_269.pdf?sequence=1 [aplūkots 2019. gada 9. maijā].

¹⁷ Golann D. Mediation Advocacy. The role of Lawyers in Mediation. Pieejams: <https://www.conflictdynamics.co.za/Files/129/Mediation-Advocacy--the-role-of-lawyers-in-mediation-.pdf> [aplūkots 2019. gada 9. maijā].

¹⁸ Menkel-Meadow C. The Lawyer As Consensus Builder: Ethics For a New Practice. Pieejams: https://www.researchgate.net/publication/47505472_The_Lawyer_As_Consensus_Builder_Ethics_For_a_New_Practice [aplūkots 2019. gada 9. maijā].

Advokāta uzvedības modelis mediācijā atšķiras no tiesvedības vai izlīguma sarunu procesa. Advokātam mediācijā jābūt gatavam būt gan cīnītājam, gan novērotājam. Tas vienmēr būs atkarīgs no konkrētās strīda lietas apstākļiem, no dažādiem psiholoģiskiem, ekonomiskiem, stratēģiskiem apstākļiem, no klienta un advokāta savstarpējās vienošanās, atbildības sadalījuma un uzticēšanās pakāpes.¹⁹

2. Advokātam mediācijas procesā nepieciešamās zināšanas un prasmes

Latvijas Republikā praktizējošiem advokātiem tiek piedāvātas dažādas tālākizglītības programmas, semināri, kuros apgūt mediācijas prasmes, tomēr šādu mācību apmeklēšana ir katra advokāta personīgā izvēle. Mediācijā nozīmīgas ir pušu emocijas, psiholoģiski, emocionāli, kultūras u. c. nejuridiski aspekti. Ir nepieciešams izmantot dažādus resursus, kas iekļauj psiholoģijas, komunikācijas, socioloģijas un konfliktu risināšanas teorijas.²⁰ Lai veiksmīgi sniegtu juridisko palīdzību mediācijas procesā, ir jāapgūst saskarsmes prasmes, sarunu vadīšanas principi, jāspēj saskatīt un nošķirt, kas ir pušu pozīcijas un kas ir patiesās intereses un vajadzības, jāapgūst aktīva, empātiska klausīšanās, jāamācās atpazīt emocijas un dažādus uzvedības modeļus, jāspēj līdzsvarot loģisko un emocionālo prātu.

Tradicionāli advokāts, strādājot ar klienta lietu, notikumus un personas grupē kategorijās pēc to juridiskā nozīmīguma, domā par tiesībām un pienākumiem, kuri noteikti tiesību normās, fokusējās uz rīcību, nevis personām. Mediācijā svarīgākie jautājumi nav, kas, kur, kad, bet gan – kāpēc. Advokāts nevar apmierināties tikai ar juridisko faktu analīzi. Jārūnā ar klientu plašāk – par viņa vērtībām, izpratni par lietu, – jānoskaidro, kāpēc viņš vēlas konkrētu risinājumu. Tikai tā ir iespējams uzzināt, kāds rezultāts radīs klienta apmierinātību. Ir diezgan sarežģīti saprast, kad puse ir apmierināta. Pareizāk sakot, runa ir par jautājumu, kad puse, pakalpojumam beidzoties, būs apmierināta, tātad par to, kā panākama apmierinātība. Bieži pušu paustās vēlmes ļoti atšķiras no tā, ko tās patiešām grib.²¹

Ne mazāk nozīmīga par zināšanu un prasmju apguvi ir advokāta personība. Advokātam ir jāspēj vērot arī savu uzvedību un rīcību, jāaktivizē sevī spēja klausīties, izziņāt un brīnīties, jāatsakās no vēlmes izteikt gatavus spriedumus, no ieraduma izdarīt secinājumus, izmantojot pagātnes pieredzi un modeļus, no uzskata, ka zina, kas klientam nepieciešams. Ir jāamācās domāt citādi – nolikt malā sacikstes principu, kad katra puse cenšas pierādīt un argumentēt savu taisnību, lai panāktu trešās puses (tiesas) klientam labvēlīgu lēmumu. Jāmaina stratēģija no cīņas un sacikstes uz sadarbību, jāizprot tas, ka mediācijā katra puse pati ir atbildīga par strīda risinājumu.

¹⁹ Sternlight J. R. Lawyers' Representation of Clients in Mediation: Using Economics and Psychology to Structure Advocacy in a Nonadversarial Setting. Pieejams: https://kb.osu.edu/bitstream/handle/1811/79967/OSJDR_V14N2_269.pdf?sequence=1 [aplūkots 2019. gada 9. maijā].

²⁰ Blaustone B. Training the modern lawyer: incorporating the study mediation in required law school course. CUNY Academic Works, 1992. Pieejams: academicworks.cuny.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1311&context=cl_pubs [aplūkots 2019. gada 9. maijā].

²¹ Hofmans R., Rotfišere D. B., Trosens A. Mediācija. Mediācijas pamati teorijā un praksē. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2007, 9. lpp.

Konfliktu risināšanas kultūra mainās, un, pieaugot mediācijas izmantošanai strīdu risināšanā, arī advokātiem ir jāapgūst arvien jaunas lomas un jābūt profesionālim gan tiesas zālē, gan mediācijas sarunu procesā.

Kopsavilkums

1. Advokāta loma mediācijā atkarīga no dažādiem aspektiem – lietas kategorijas, vienošanās ar klientu, pušu vienošanās par mediācijas dalībniekiem, arī advokāta zināšanām, pieredzes un personības. Advokāts mediācijā var būt gan mediators, gan mediācijas ieteicējs, gan konsultants un atbalsta persona, gan puses interešu pārstāvis.
2. Iesakot klientiem iekļaut līgumos mediācijas klauzulu, informējot klientus par mediācijas iespējām, advokāti var būtiski veicināt mediācijas atpazīstamību un uzticēšanos tai.
3. Lai klientam sniegtu profesionālu atbalstu un konsultācijas mediācijas procesā, advokātam ir jāapgūst jaunas zināšanas, prasmes un uzvedības modeļi – piemēram, jāpārzina konfliktu risināšanas stratēģija, mediācijas process un tajā izmantotās tehnikas, jāattīsta aktīvas klausīšanās prasmes, spēja atpazīt emocijas, empātija, radošums. Šīs zināšanas un prasmes nav reglamentētu noteikumu kopums, kas nozīmē, ka iespēja pilnveidoties ir neierobežota visā profesionālās karjeras laikā.

BIBLIOGRĀFIJA

Literatūra

1. Clark B. Lawyers and mediation. London: Springer, 2012.
2. Gereiša Z., Kirstuka L., Kļave E. Mediācija. Jēdzieni. Testi. Lomu spēles. Mācību grāmata. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2018.
3. Hofmans R., Rotfīšere D. B., Trosens A. Mediācija. Mediācijas pamati teorijā un praksē. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2007.
4. Litvins G. Advokātu process: neatbildētie jautājumi. Jurista Vārds, 2015. gada 7. aprīlis, Nr. 14 (866).

Likumi un normatīvie akti

5. Konceptija “Mediācijas ieviešana civiltiesisku strīdu risināšanā”, Ministru kabineta 2009. gada 2. februāra rīkojums Nr. 121.
6. Latvijas Republikas Advokatūras likums: LV Likums. Latvijas Republikas Saeimas un Ministru Kabineta Ziņotājs, 1993. 19. augusts, Nr. 28.
7. Mediācijas likums: LV Likums. Latvijas Vēstnesis, 2015. 4. jūnijs, Nr. 108 (5168).
8. Ministru kabineta 2009. gada 10. marta noteikumi Nr. 227 “Zvērināta advokāta eksāmena kārtība”: LR Ministru kabineta noteikumi. Latvijas Vēstnesis, 2009. 13. marts, Nr. 41 (4027).
9. Latvijas Zvērinātu advokātu ētikas kodekss. Pieņemts Latvijas Zvērinātu advokātu kopsapulcē 1993. gada 21. maijā; ar grozījumiem, kas izdarīti ar kopsapulces 30.04.2010. lēmumu; izteikts jaunā redakcijā, kas apstiprināts ar 2019. gada 12. aprīļa kopsapulces lēmumu.

10. Latvijas Zvērinātu advokātu padomes 2012. gada 13. novembra lēmums Nr. 259 "Par zvērinātu advokātu palīgu mācību programmu".

Interneta resursi

11. Blaustone B. Training the modern lawyer: incorporating the study mediation in required law school course. CUNY Academic Works, 1992. Pieejams: academicworks.cuny.edu/cgi/view-content.cgi?article=1311&context=cl_pubs [aplūkots 2019. gada 9. maijā].
12. Feehily R. The role of the lawyer in the commercial mediation process: a critical analysis of the legal and regulatory issues. Pieejams: https://www.academia.edu/36534721/The_Role_of_the_Lawyer_in_the_Mediation_Process_A_Critical_Analysis_of_the_Legal_and_Regulatory_Issues [aplūkots 2019. gada 9. maijā].
13. Golann D. Mediation Advocacy. The role of Lawyers in Mediation. Pieejams: <https://www.conflictdynamics.co.za/Files/129/Mediation-Advocacy--the-role-of-lawyers-in-mediation-.pdf> [aplūkots 2019. gada 9. maijā].
14. Guidelines For Lawyers In Mediations. Law Council of Australia. Pieejams: [file:///C:/Users/user/Downloads/1108-Policy-Guideline-Guidelines-for-Lawyers-in-Mediations%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/1108-Policy-Guideline-Guidelines-for-Lawyers-in-Mediations%20(3).pdf) [aplūkots 2019. gada 9. maijā].
15. Menkel-Meadow C. The Lawyer As Consensus Builder: Ethics For a New Practice. Pieejams: https://www.researchgate.net/publication/47505472_The_Lawyer_As_Consensus_Builder_Ethics_For_a_New_Practice [aplūkots 2019. gada 9. maijā].
16. Sternlight J. R. Lawyers' Representation of Clients in Mediation: Using Economics and Psychology to Structure Advocacy in a Nonadversarial Setting. Pieejams: https://kb.osu.edu/bitstream/handle/1811/79967/OSJDR_V14N2_269.pdf?sequence=1 [aplūkots 2019. gada 9. maijā].
17. Shako F. K. Teaching Old Dogs New Tricks: Can Lawyers Be Effective At Mediation? Pieejams: <https://www.ajol.info/index.php/jolte/article/viewFile/113165/102888> [aplūkots 2019. gada 9. maijā].